

Aldona Maria Piwko

Konferencja: „III Dzień Kultury Tureckiej”, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego (18 marca 2010)

Nurt SVD 44/1(127), 319-323

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**Konferencja: III Dzień Kultury Tureckiej,
Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
(18 marca 2010)**

Aldona Maria Piwko

Centrum Dialogu Międzyreligijnego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz Fundacja MEVLANA 18 marca 2010 roku, po raz trzeci już, zorganizowało *Dzień Kultury Tureckiej*. Tegoroczne spotkanie zostało zatytułowane: „I Bóg przemawiał przez proroków...”. Przybyłych gości z Turcji, prelegentów oraz licznie zgromadzonych studentów przywitał Kierownik Sekcji Misjologii UKSW ks. prof. Jarosław Różański, wyrażając swoje zadowolenie z przyjacielskich kontaktów. Natomiast ze strony tureckiej powitanie wygłosił prezes Fundacji MEVLANA Sebahattin Oner. Doroczne spotkania ze społecznością turecką mają na celu zapoznanie studentów uniwersytetu z kulturą islamu.

Spotkanie rozpoczęło się od wysłuchania krótkiego utworu muzycznego, zagranego na tradycyjnym flecie tureckim *Ney*, w wykonaniu pana Faruka Demira. Następnie studenci misjologii recytowali fragmenty Pisma Świętego na temat posłannictwa proroków. Prezentacja ta wprowadziła zebranych w tematykę referatu: „Chrześcijańska koncepcja prorocstwa i proroków”, wygłoszonego przez ks. dr hab. Krzysztofa Bardskiego, który omówił w zarysie idee misji proroczej opisane w Biblii.

Muzułmanie wierzą, że Boże Słowo zostało zawarte w Koranie, najświętszej księdze islamu. Dlatego ideałem jest, aby muzułmanin znał na pamięć przesłanie koraniczne. Uczestnicy konferencji mieli możliwość poznać pana Mehmeta Hasina, który zna Koran na pamięć, a dla zebranych w piękny sposób odczytał święty tekst w języku arabskim. Należy podkreślić, że recytacja, a także czytanie Koranu, wymaga odpowiednich umiejętności. Dla właściwego przekazu Słowa Bożego istotne jest tempo recytacji, intonacja i modulacja głosu, jak również odpowiednie pauzy.

Hasan Akhamadov wygłosił referat wyjaśniający postrzeganie proroków przez islam. Muzułmanie uznają za prawdziwe przekazy wszystkich proroków Starego Testamentu, zaś Jezusa uważają za jednego z największych proroków świata. Jednocześnie podkreślają szczególną rolę Mahometa, który zgodnie z nauką islamu jest „pieczęcią proroków”.

Ostatni referat zatytułowany „Mahomet w chrześcijańskiej literaturze teologicznej”, wygłoszony przez Aldonę Piwko, był próbą ukazania chrześcijańskiego postrzegania Mahometa. Mahomet, człowiek szczególnie ważny dla rozwoju islamu, przez wiele wieków był krytykowany przez chrześcijańskich komentatorów. Jednak po Soborze Watykańskim II tendencja ta uległa zmianie i obecnie koniecznym jest wypracowanie obiektywnej oraz rzetelnej oceny postawy Mahometa, a także jego wkładu w rozwój tradycji monoteistycznych.

Uczestnicy konferencji otrzymali od współorganizatorów tureckich upominki: publikację albumową pt. „Powszechne Miłosierdzie. Prorok Muhammad”, wydaną z okazji Międzynarodowych Obchodów Poświęconych Życiu Proroka Muhammada oraz film zatytułowany „Odwiedziny pełne Miłosierdzia”, przedstawiający pogląd muzułmanów na tolerancję religijną i posłannictwo Mahometa, w którym dominiowało miłosierdzie.

Pierwsze spotkanie związane z poznawaniem kultury Turcji odbyło się 9 maja 2008 roku w Auli im. Jana Pawła II UKSW i było premierową inicjatywą Centrum Dialogu Międzykulturowego¹ UKSW. Podstawowym celem CDM UKSW jest przygotowanie Polaków do życia i pracy w społeczeństwie wielokulturowym, nie tylko w kraju, ale również poza jego granicami². Do Polski każdego roku przyjeżdżają ludzie z całego świata. Rozpoczynają tu studia, prowadzą własną działalność gospodarczą, a także szukają schronienia jako uchodźcy lub emigranci. Migracje te sprawiają, że Polacy na co dzień mają styczność z przedstawicielami różnych kultur i tradycji, często bardzo odmiennych od zwyczajów słowiańskich. Zadaniem Centrum jest zapoznawanie społeczeństwa polskiego z bogactwem tej wielokulturowości, aby uniknąć wszelkich błędnych i krzywdzących stereotypów w postrzeganiu innych narodów.

¹ Centrum Dialogu Międzykulturowego UKSW stosuje skrót swojej nazwy: CDM UKSW.

² Por. *Cele i założenia CDM UKSW* [on-line]: http://www.cdm.uksw.edu.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=78&Itemid=40 [dostęp: 14.05.2009].

Natomiast Fundacja MEVLANA jest współorganizatorem spotkań z islamem i jego kulturą. Fundacja MEVLANA została założona w 2005 roku przez społeczność turecką mieszkającą w Polsce. Celem Fundacji jest zapoznawanie Polaków z kulturą Turcji oraz promowanie dialogu. Wzajemne poszanowanie i współpraca między różnymi kulturami, a także wyznaniem tworzącymi społeczeństwo polskie, niewątpliwie przyczynia się do szerzenia idei dialogu. Fundacja prowadzi także działalność wydawniczą.

Patronem Fundacji jest Mevlana Celaleddin Rumi (1207-1273), muzułmański filozof i mistyk, wywodzący się z rodziny uczonych teologów. Uciekając przed inwazją mongolską Rumi podróżował po krajach muzułmańskich, by ostatecznie osiedlić się w anatolijskim Konya w państwie Turków Seldżuckich. Mevlana Rumi jest osobą symboliczną dla szerzenia idei miłości, humanitaryzmu i pokoju. Podstawą jego nauki (*Mevlana* oznacza „Nasz Nauczyciel”) stała się tolerancja i dobroć, skierowana do wszystkich ludzi, niezależnie od narodowości oraz wyznawanej religii. Zaś motywem przewodnim jego poezji jest miłość do Boga i braterstwo wszystkich ludzi, bez względu na poglądy³.

I Dzień Kultury Tureckiej w 2008 roku poświęcony był „Prawom i wolnościom w islamie”. Wykład na ten temat wygłosił wówczas dr Jarosław Surdel, ukazując islam jako religię szeroko rozumianego prawa opartego na nakazach Boga oraz religię, która daje człowiekowi szeroki zakres wolności. Natomiast w części artystycznej spotkania odbył się pokaz malarstwa na wodzie, zwanego malarstwem *ebru*, w wykonaniu dr. Mehmet Refii Kileci. Jest to metoda wzornictwa na powierzchni wody, dzięki której można uzyskiwać wzory podobne do marmuru. Sztuka ta rozwinęła się w safawidzkiej Persji i Turcji Osmańskiej. Natomiast w dzisiejszej Turcji jest szeroko znana jako *ebru* i cieszy się dużą popularnością. Najstarsze zabytki *ebru* (datowane na 1539 rok) przechowywane są w kolekcji Muzeum Pałacu Topkapi w Stambule. Klasyczne *ebru* jest wykonywane przy użyciu naturalnych pigmentów wodnych, zmieszanych z żółcią wołową w prostokątnym korytku wypełnionym mazią, tradycyjnie przygotowywaną z gumy tragakantu. Kolory są rozpryskiwane przy użyciu pędzelków wykonanych z włosa końskiego i łodygi róży na powierzchni roztworu znajdującego się w korytku. Płynny wzór jest odbijany na papierze w formie oryginalnej, albo po zmianach dokonywanych szpilką, igłą albo grzebykiem.

³ Por. *O Mevlanie* [on-line]: http://www.fundacjamevlana.pl/index.php?s=about_mevlana [dostęp: 14.05.2009].

Z kolei II Dzień Kultury Tureckiej w 2009 roku zatytułowany był: „Rodzina w chrześcijaństwie i islamie wobec wyzwań współczesnego świata”. Temat nawiązywał do listu „Wspólnie na rzecz godności małżeństwa i rodziny”, skierowanego przez kard. Jean-Louisa Taurana do muzułmanów z okazji zakończenia postu w miesiącu ramadan. Wygłoszone referaty nawiązywały do myśli przewodniej. Dr Jarosław Surdel omówił wizję rodziny i małżeństwa w islamie na podstawie przesłania zawartego w Koranie. Najważniejszym elementem małżeństwa w prawie, a także moralności muzułmańskiej jest prawda stwierdzająca, że związek ten tworzą kobieta i mężczyzna, o czym świat Zachodu coraz częściej chce zapomnieć, poprzez wypaczenie przedwiecznego zamysłu Boga. Prelegent podkreślił szczególne znaczenie Koranu w życiu muzułmańskiej rodziny, nazywając go depozytem wiary oraz postępowania wierzącego w Allaha.

Chrześcijańskie ujęcie małżeństwa przedstawiła dr Aldona Piwko, reprezentująca UKSW. Przypomniała genezę małżeństwa, ustanowionego przez Boga w raju. Omówiła również znaczenie jedności i nierozzerwalności małżeńskiej, do której z szacunkiem odnoszą się wszystkie odłamy chrześcijaństwa, wyrażonej słowami: „Dlatego to mężczyzna opuszcza ojca swego i matkę i łączy się ze swą żoną tak ściśle, że stają się jednym ciałem” (Rdz 2,24). Ponadto przedstawione zostały obrzędy związane z zawieraniem religijnego związku małżeńskiego w katolicyzmie, prawosławiu i protestantyzmie.

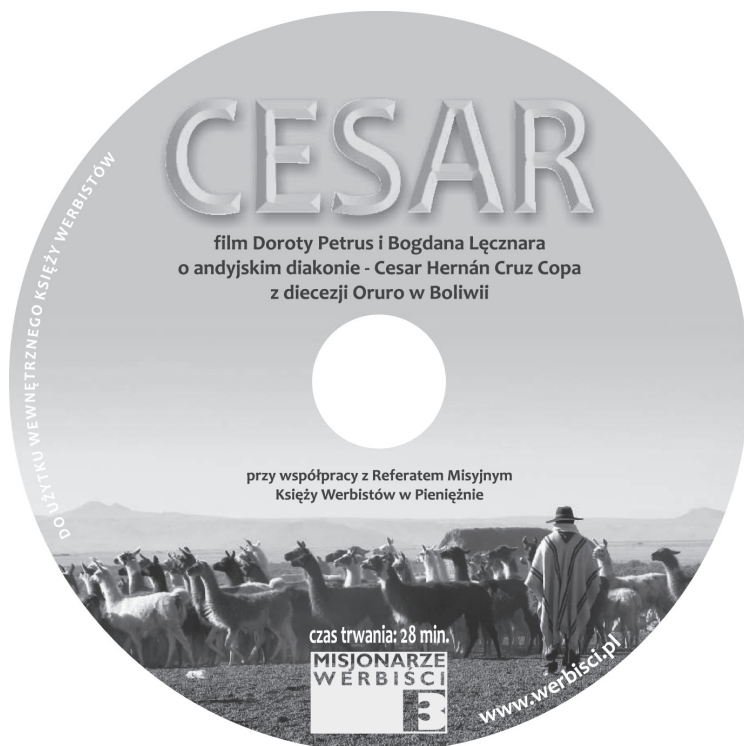
Podsumowując drugie spotkanie z kulturą turecką, ks. dr Tomasz Szyszka przytoczył słowa proroka Mahometa: „Ułatwajcie sprawy, a nie komplikujcie ich. Jednajte ludzi, a nie dzielcie. Wierni są dla siebie jak cegły w murze, jedna stanowi wsparcie dla drugiej”⁴. Te słowa winny być drogowskazem na drodze dialogu między religiami i kulturami współczesnego świata.

Tradycją Dnia Kultury Tureckiej na UKSW stały się również wspólne agapy. Podczas degustacji wyśmienitych potraw kuchni tureckiej istnieje możliwość bezpośredniej rozmowy z przedstawicielami Fundacji MEVLANA, z której studenci chętnie korzystają, pogłębiając w ten sposób wiedzę na temat islamu.

Dania kuchni tureckiej swoje bogactwo i różnorodność zawdzięczają przenikaniu się kultur w czasach Imperium Osmańskiego. Ze względu na tradycje muzułmańskie z kuchni wyeliminowano wieprzowinę, niemniej jednak nie stała się ona przez to uboższa. Podstawą dań mięsnych w jadłospisie Turków jest baranina, wołowina oraz drób.

⁴ Prorok Muhammad, *Powszechne Miłosierdzie*, Warszawa 2009, s. 14.

Ponadto w kuchni tureckiej stosuje się w dużej ilości warzywa, które często stanowią osobne dania. Jednak żadna uroczystość nie odbędzie się bez kawy i herbaty oraz słodczy. Uczestnicy spotkań z kulturą turecką mieli możliwość spróbowania takich potraw jak: *börek* z serowym nadzieniem, różnego rodzaju roladek lub pierożków z ciasta *yufka* z nadzieniem warzywnym, mięsnym albo serowym. Specjalnością kuchni tureckiej są także bardzo słodkie desery. Królową łakoci jest *baklava*. Ten deser przygotowuje się z ciasta półfrancuskiego przełożonego orzechami włoskimi, migdałami i miodem⁵.

⁵ Por. *Baklava z miodem i pistacjami*, w: M. Fredo-Boniecka (red.), *Kuchnia turecka*, Warszawa 2008, s. 139.